

# *Provokerende kunst*

## Hvad er definitionen på kunst?

Definitionen på kunst har ændret sig gennem tiden. Før i tiden var det noget æstetisk smukt, men det behøver det nødvendigvis ikke at være i dag. Kunst behøver heller ikke være et maleri eller en skulptur længere, det kan sagtens være en happening altså en handling.

Der kan rejses tvivl om nogle værker er kunst, fordi kunst er et begreb, der dækker over en masse. Det er derfor svært at definere. Men vi er mere tilbøjelige til at acceptere det som kunst, når det udstilles på et galleri.

Det er museerne, samlerne, kritikerne, publikum og sidst men ikke mindst kunstnernes hensigt og strategier, der ophøjer et værk fra at være genstand til at være kunstværk.

## Hvad er provokerende kunst?

Det er blevet moderne at udstille sine politiske budskaber som kunst. Når kunst formår at røre noget inden i os og belyse et emne, som muligvis er tabu og noget, som man ikke snakker om, kan det opfattes som provokerende.

Man kan nogle gange være i tvivl om noget kunst bare provokerer for at provokere, men som regel ligger der et budskab bag. Det kan bare være svært at få øje på det, fordi det er 'pakket ind'.

Provokation forstyrrer den almindelige orden – ellers er det ikke nogen provokation. Den skal få os til at erkende nogle ting, som vi ikke vil erkende.

## Hvad er meningen med provokerende kunst? Hvad vil kunstnerne opnå? Er det nødvendigt at provokere? Hvorfor provokere?

Hvis et kunststykke skal være opsigtsvækkende eller skabe opmærksomhed om et bestemt problem eller en politisk holdning, kan det ofte være en fordel, at kunstværket er provokerende. Mennesket har tilbøjelighed til at lytte mere til noget der provokerer, rykker til grænser og personlige opfattelser, end til det der bare er fladt og ligegyldigt. Ofte fremstilles provokerende kunst over tabuemner eller den virkelighed, mange lukker øjnene for. Som provokunstner er det vigtigt, at man tænker over hvem målgruppen er, da vi går op i forskellige emner og bliver provokeret på forskellige måder.

Pakkes budskabet ind i et smukt kunstværk forsvinder den egentlige mening, derfor kan provokerende kunst virke mere hård og ligetil, end den kunst der maler verden rosenrød.

Det er ikke ligefrem nødvendigt at provokerer, men med provokation opnår kunstneren en dialog, et større fokus på bestemte problemer/emner og filosofisk dialektik.

Kristian von Hornsleth mener, at provokationen kun er en følelsesmæssig reaktion, den kan ikke stå alene. Der bliver nød til at være en mere bærende idé eller et budskab. Man kan ikke bare provokere for at provokere, der er nød til at være et egentlig problem.

### Er vi kommet til et punkt, hvor vi lytter mere til kunstnere end til politikere?

Kunstnere har den frihed, at de kan sige, hvad de vil, uden de skal stå til ansvar på samme måde som politikerne. Kunstneres handlinger er omkostningsfrie.

Kunstnernes udtryksformer er ofte mere spændende og derfor nemmere at interessere sig for. Som følge deraf lytter folk mere til de budskaber kunstnerne kommer med, end til politikernes mere tunge og ensformige udtryksform. På dette grundlag kan kunstnerne fange andre befolkningsgrupper.

### Er det i orden at provokere?

Selvfølgelig er det i orden at provokere. I Danmark har vi ytringsfrihed, hvilket vil sige, at vi må gøre og sige som vi vil. Provokationen er også med til at skabe nye normer og nye opfattelser af verdenen. Hvis der aldrig var nogen, der provokerede og skabte opmærksomhed for emner udenfor vores eget lille land, ville vi køre i den samme lille rille hele livet og aldrig komme videre.

At gå ind og provokere vil sige, at man rykker til følelser i folk. Som kunstner er man ikke med til at bestemme, hvad andre skal mene, på den anden side kan det være kunstneren åbner øjnene på en person, der ellers ikke havde interesseret sig for de problemer og emner, der præger verdenen. Kunstnere taler til en bred befolkningsgruppe, da de kan involvere alle, lige meget politiske og trosmæssige retninger. Derfor er det også svære som tilskuer at have en formening til kunst, end til fx politik.

Om det er fair at sætte fokus på de problemer og emner, der præger verdenen, og på den måde bringe mennesker i en situation, hvor de bliver en del af den verden omkring dem, er optil den enkelte at afgøre. Men hvis kunstnerne ikke sætter fokus på det, og politikerne primært taler indenfor politiske rammer, hvem er det så, der skal gøre det??

### Skal kunstnere holde op med at provokere?

Kristian von Hornsleth mener ikke, at kunstnere skal lade være med at provokere. Hvorfor dog?

Provokerende kunst er som sagt med til at belyse emner og problemer i samfundet og på verdensplan. Det kan få os til at tænke, hvad der er etisk korrekt, og hvad der kan ændres. Det er derfor nogen gange nødvendigt at provokere for at komme i dialog.

### Hvad er årsagen til, at vi bliver provokerede?

Mennesker, generelt, er ikke vilde med at blive gjort opmærksom på deres uvidenhed. Når kunstnere laver provokerende kunst tvinger det os ofte til at åbne øjnene for det problem, som kunstneren belyser. Emnerne omhandler ofte områder, som ikke alle enten ved noget om eller ikke ønsker at vide noget om. Eller hvor kunstneren har en anden mening end den gængse.

### Undersøg provokerende kunstnere og deres værker;

I dag er provokerende kunst mere eller mindre almindeligt for os, og derfor går kunstnerne til stadig mere ekstreme projekter for hele tiden at kunne udfordre og provokere os.

Fx da *Kristian von Hornsleth* fik en hel afrikansk landsby til at ændre efternavn til Hornsleth, til gengæld for får og geder. Hans planer gik så langt som til også at opkalde byen Hornsleth. Om hans projekt var i orden kan man diskutere, hvilket det også blev. Som han selv siger, provokerer

han ikke bare for provokationen, men for at komme ud med sit budskab. I denne situation for at gøre opmærksom på problemerne i Afrika og for at fortælle folk om den manglende frihandel i Ulandene.

Udover det har han en opgave i livet om at gøre sit navn verdenskendt og komme i historiebøgerne.

*Marco Evarissti* er fra Chile men har levet i Danmark hele sit liv. I år 2000 vakte han stor opsigt med installationen Helena. 10 blendere med levende guldfisk i, var udstillet på et kunstmuseum i Kolding, og publikum havde mulighed for at trykke på startknappen. Da 7 af fiskene havde ladet livet, blev udstillingen politianmeldt for dyremishandling. Debatten herom var stor og lang.

I 1970 slagtede og parterede *Bjørn Nørgaard* en gammel hoppe, han kaldte 'Røde fane'. Efter slagtingen blev hele hesten systematisk fordelt i syltetøjsglas og står i dag på Århus kunstmuseum. Ceremonien var en symbolsk ofring for at skabe opmærksomhed omkring krigen i Vietnam og sulten i Biafra, der på det tidspunkt stod på sit højeste.

*Piero Manzoni* var en af de mærkeligste og mest provokerende kunstnere i tiden efter 2. Verdenskrig, hvor der ellers var mange kendte provokunstnere. Hans mest kendte værk, og nok også det klammeste, var da han for næsten 50 år siden lavede 90 emballerede dåser, og en efter en fyldte dem op med en portion af sin egen lort. Dåserne blev lukket forsvarligt til, og halvdelen af dem findes stadig. Den ene dåse står på Herning kunstmuseum. Han solgte dåserne for deres vægt i guld, altså for mellem en halv og en hel million kroner. Dette gjorde han for at gøre opmærksom på, at man ikke skal gøre alt op i penge. Kunst skal have lov til bare at være kunst. Senere lavede han værket 'Kunstnerens ånde', en bunke balloner han selv havde pustet op. Hvad budskabet her var, vides ikke... vi har en idé om, at budskabet kunne være det samme som med lorten. Altså, at man ikke skal gøre alt op i penge.

Af Emma, Signe og Anna, 9. klasse